

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2025 – 2028 Päivitys v. 2026

Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta 13.1.2026

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Toimintaympäristön muutokset	4
Ohjelmakauden 2025-2028 teema ja painopisteet	5
Tietoperusteinen valvonta.....	5
Osaaminen.....	5
Varautuminen.....	6
Valvontayksikön resurssit ja niiden jakautuminen toimialoittain.....	7
Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika sekä tarkastustiheydet	8
Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä käytettävät laboratoriot.....	9
Valvontakohderekisteri ja tietojärjestelmät.....	9
Valvontakohderekisterit ja potilastietojärjestelmät.....	9
Sisäiset tietojärjestelmät	10
Valvonnan maksullisuus	11
Laadun kehittäminen.....	12
Ohjaus, neuvonta ja kouluttaminen sekä viestintä	13
Valvontasuunnitelman hyväksyminen ja toteutumisen arviointi	14
Liitteet	18
Liite 1 Elintarvikevalvontasuunnitelma.....	18
Liite 2 Terveystieteiden valvontasuunnitelma	18
Liite 3 Tupakkalain mukaisen valvonnan valvontasuunnitelma	18
Liite 4 Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinlääkäripalveluiden suunnitelma	18
Liite 5 Etelä-Karjalan ympäristöterveydenhuollon laadunseurannan toimintaohje (liitteenä alkuperäisessä valvontasuunnitelmassa).....	18

Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön (elintarvikelaki 297/2021, eläinlääkintähuoltolaki 285/2023, terveydensuojelulaki 763/1994 ja tupakkalaki 549/2016) tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Keskusviranomaiset laativat ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman, jossa määritellään yleiset periaatteet valvonnalle ja sen suunnittelulle. Valvontaohjelmassa otetaan huomioon hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet. Yhteisen valvontaohjelman lisäksi keskusviranomaiset laativat toimialakohtaiset valvontaohjelmat.

Kunnalliset valvontayksilöt laativat ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman, joissa noudatetaan valvontaohjelmien antamia linjauksia ja periaatteita. Ympäristöterveydenhuollon valvonta on suunnitelmallista ja säännöllistä, ja se perustuu jatkuvaan riskien arviointiin. Valvontaa suunnataan kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Riskien suuruuteen vaikuttavat mm. toiminnan luonne ja laajuus, altistuvien määrä, vaaran vakavuus ja todennäköisyys sekä aikaisemmat valvontatulokset. Valvontasuunnitelmalla varmistetaan valvonnan vaikuttavuus, tehokkuus ja kattavuus eri ympäristöterveydenhuollon toimialoilla.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi valvontaviranomaisen pitää varautua myös valituksiin ja epäilyihin liittyvään valvontaan sekä häiriötilanteiden hoitamiseen. Nämä tehtävät on yleensä priorisoitava ja tehtävä kiireellisesti. Nämä tehtävät myös usein vaativat huomattavasti työaikaa.

Tarkastustoiminnan lisäksi ympäristöterveydenhuollon valvonnassa tarvitaan myös muita lainsäädännön noudattamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Erilaisten lausuntojen, viranomaisyhteistyön ja näytteenoton avulla pyritään terveyshaittojen ennaltaehkäisyyn. Valvonnan ja toiminnan laadun jatkuva kehittäminen ja uusien toimintatapojen hyödyntäminen ovat osa työtä. Yhteistyö ja avoin vuoropuhelu sekä viestintä edistävät valvonnan vaikuttavuutta.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ympäristöterveydenhuollon palveluyksikön toimialueena ovat Lappeenrannan kaupunki, joka toimii vastuukuntana, sekä Lemin, Luumäen, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnat. Viranomaisena toimii Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta, jossa on edustajat jokaisesta toimialueen kunnasta. Esittelijänä lautakunnassa toimii ympäristöjohtaja. Ympäristölautakunta on delegoinut erityislakien mukaista toimivaltaa viranhaltijoille toimintasäännöllä.

Toimintaympäristön muutokset

Valviran ja Ruokaviraston käsityksen mukaan hallitusohjelmaan tehdyt kirjaukset tarkoittavat, että tällä hallituskaudella ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei siirretä hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Hyvinvointialueiden ja kunnallisen ympäristöterveydenhuollon välinen yhteistyö ja tiedonkulku täytyy kuitenkin olla saumatonta. Viranomaisyhteistyö kaikkineen on merkittävässä roolissa jokaisella ympäristöterveydenhuollon toimialoilla.

Ympäristöterveydenhuollon ohjaukseen on tulossa rakenteellisia muutoksia, kun valtion aluehallinnon uudistus toteutetaan vuoden 2026 alusta. Aluehallintovirastojen ja Valviran terveydensuojelun ja tupakkavalvonnan tehtävät kootaan uuteen perustettavaan Lupa ja valvontavirastoon. Vastaavasti aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tehtävät siirtyvät Ruokavirastoon.

Terveydensuojelulain kokonaisuudistus on käynnissä, kokonaisuudistuksesta vastaava ohjausryhmä on asetettu 25.1.2024 ja toimikausi päättyy 30.4.2027. Uudistuksen myötä terveydensuojelulaissa on tarkoituksena säätää kattavammin mm. viranomaisvalvonnasta ja hallintomenettelyistä sekä viranomaisten käyttämistä tietojärjestelmistä. Uudistuksessa myös täsmennetään laissa säädettyjä asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksia ja eri viranomaisten välisiä toimivaltuuksia. Uudistuksessa tarkastellaan laajemminkin säädösten toimivuutta ja ajantasaisuutta. Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ympäristöterveydenhuolto osallistuu mahdollisuuksien mukaan uudistuksen sidosryhmätyöhön.

Valvontaohjelmakaudella valmiuden, varautumisen ja hallinnon resilienssin merkitys korostuu. Viranomaistoiminta tulee turvata eri tavoin poikkeavissa olosuhteissa. Muun muassa sota Ukrainassa, COVID-19-pandemia, kiristyneet maailmanpolitiikan jännitteet ja ilmastomuutoksen eteneminen korostavat varautumisen merkitystä. Ilmastomuutoksen myötä on varauduttava paitsi muuttuviin sääolosuhteisiin ja niiden mukanaan tuomiin haasteisiin – kuten helle ja tulvat - myös mahdollisesti yhä pohjoisemmaksi leviävien eläintautien uhkaan.

Tupakkalain valvonnan toimintaympäristö on kokenut useita muutoksia viimeisen vuosikymmenen aikana – toimintaympäristöön ovat vaikuttaneet useat tupakkalainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Sääntely on sisältänyt myös tupakkatuotteiden ympäristövaikutukset. Savuttomia nikotiinituotteita koskeva lakimuutos on toteutettu.

Eläinlääkintähuoltolain uudistus on hyväksytty eduskunnassa ja laki on tullut voimaan 1.1.2026. Laissa on merkittäviä muutoksia kunnallisen eläinlääkintähuollon toimintaan.

Ympäristöterveydenhuolto on tärkeä peruspalvelu, jonka tavoitteena on ihmisten ja eläinten suojeleminen elinympäristössä vaikuttavilta haitallisilta tekijöiltä. Valvontaohjelmakauden teeman mukaisesti on tärkeää turvata perustehtävän toteuttaminen ja kyky toimia häiriötilanteissa.

Ohjelmakauden 2025-2028 teema ja painopisteet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontaohjelmassa on nimetty valvontaohjelmakauden 2025-2028 teemaksi vaikuttava valvonta ja ydintehtävät.

Valvontaohjelmakauden teemaa voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- tietoperusteinen valvonta
- osaaminen
- varautuminen

Toimialakohtaisia painopisteitä kuvataan tarkemmin toimialakohtaisissa suunnitelmissa, jotka ovat tämän valvontasuunnitelman liitteinä.

Tietoperusteinen valvonta

Tallennettuun tietoon perustuva toiminta on keskeistä viranomaisten suorittaman valvonnan vaikuttavuuden kannalta. Valvonnan tietojärjestelmiin kirjattava valvontatieto tulee olla oikeaa ja luotettavaa. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi on aktiivisesti mukana valtakunnallisen tietojärjestelmä VATIn kehittämisessä ja osallistuu kehitysryhmien työhön. Yksikön henkilöstö osallistuu myös aktiivisesti Ruokaviraston pitämiin koulutuksiin VATIn käytöstä.

VATI-raportoinnin ohjeistusta on Ruokaviraston taholta kehitetty. Valvontasuunnitelmakaudella kehitetään edelleen VATI-raportoinnin seuranta ja opetellaan yhä parempaan raporttitiedon käyttöön. Vastaavasti eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan seurantatiedoissa on tarkoituksena ottaa aktiivikäyttöön AVI bi - raportointitiedot. Valvonnan tuloksista saatavaa tietoa käytetään valvonnan suunnitteluun PDCA (Plan-Do-Check-Act) –periaatteen mukaisesti.

Osaaminen

Ympäristöterveydenhuollon toimintaympäristö on laaja, monialainen ja alati muuttuva. Osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen on keskeisessä roolissa tehtävien toteuttamiseksi laadukkaasti ja tehokkaasti. Jokaisella viranhaltijalla on velvollisuus osata mm. lainsäädännön soveltamiseen, viranomaisten tehtäviin ja hallinnollisiin prosesseihin liittyvät tiedot ja taidot. Jokapäiväisessä viranomaistyössä on hallittava myös ammatillinen, substanssiin liittyvä tieto ja toimintaympäristö sekä hyvät vuorovaikutustaidot.

Ympäristöterveydenhuollon vakinaisten viranhaltijoiden ja sijaisten pätevyys tarkistetaan hakijan toimittamien asiakirjojen ja eläinlääkärien osalta Ruokaviraston eläinlääkärirekisterin avulla ennen virkamääräyksen antoa. Lähiesihenkilöt vastaavat pätevyuden varmistamisesta. Viranhaltijan tehtäväkuvauksilla varmistetaan, että kenenkään tehtäväksi ei tule pätevyuden ylittäviä tehtäviä.

Kouluttautuminen ja osaamisen muu ylläpito on merkittävä osa työtä ja oleellista kaikille viranhaltijoille. Varsinaisten koulutusten lisäksi ammattitaidon edistämiseen kuuluvat keskusviranomaisten työnohjauspäivät ja muu omaehtoinen pätevyuden lisääminen. Nykyaikaiset menetelmät mahdollistavat erilaiseen koulutukseen osallistumisen aiempaa helpommin. Viranhaltijat ovat jakaneet osallistumistaan Ruokaviraston eri valvontaverkostoihin sekä valvontaverkoston koulutustilaisuuksiin ja tuovat näistä tietoa koko työtiimin käyttöön. Lainsäädännön, uusien valvontasektorien/kohdetyyppien valvonnasta ja valvonnan uusista menetelmistä tarvitaan koulutusta koko ajan. Häiriötilanteiden hallinnan osaaminen on tarpeen jokaiselle viranhaltijalle.

Talousarviossa on varauduttu vakinaisen henkilökunnan vuosittaiseen täydennyskoulutukseen. Henkilöstön välisellä tiedonkululla (viestimet ja yhteiset kokoukset) varmistetaan, että jokaisella on riittävä tietämys oikeista toimintatavoista. Koulutuksissa saatua tietoa jaetaan aktiivisesti työyhteisön sisällä, mm. koulutusmateriaalit ovat kaikkien luettavissa.

Uuden henkilöstön perehdyttämiseen on olemassa valmis suunnitelma, jossa määritellään perehdyttäjät ja kullekin uudelle henkilölle perehdytettävät osa-alueet. Perehdyttämiseen sisältyy aina myös palautekeskustelu ja toteutunut perehdytys kirjataan.

Varautuminen

Varautumisen tavoitteena on tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Varautumista ylläpidetään jatkuvasti. Lappeenrannan seudun ympäristötoimen valmiussuunnitelmaa on uudistettu v. 2024 aikana. Valmiussuunnitelman yhteensovittaminen muiden toimijoiden kanssa jatkuu valvontasuunnitelmakaudella. Valmiussuunnitelmaan kirjataan myös harjoittelusuunnitelma. Omien harjoitusten lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin valtakunnallisiin ja alueellisiin harjoituksiin.

Ympäristötoimi on edustettuna koko maakunnan kattavassa yhteistyöfoorumissa, EKTURVAssa, edustajana ryhmässä on terveysvalvonnan johtaja. Terveysvalvonnan johtaja on mukana myös Etelä-Karjalan hyvinvointialueen varautumistyöryhmässä yhdessä hyvinvointialueen kuntien edustajien kanssa.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvitystyöryhmään kuuluu jäseniä Lappeenrannan seudun ympäristötoimesta, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiristä sekä seudun alueen kuntien vesihuollosta vastaavat. Selvitystyöryhmän puheenjohtajana toimii terveysvalvonnan johtaja. Ryhmä pitää kokouksen vähintään kerran vuodessa sekä päivittää samalla tiedon ryhmän jäsenistä ja toimintaohjeista.

Ympäristötoimi osallistuu aktiivisesti erilaisiin alueellisiin ja valtakunnallisiin harjoituksiin. Häiriötilanteisiin varautumisen suunnittelua valvontasuunnitelmakauden aikana on tarkemmin kuvattu toimialakohtaisissa suunnitelmissa

Toimialakohtaisissa suunnitelmissa kuvaillaan tarkemmin varautumista. Suunnitelmissa on pohdittu myös valvontakohteiden varautumisen tukemista ja valvontakohteiden riskinarvioinnissa huomioidaan kohteen varautumissuunnittelu.

Valvontayksikön resurssit ja niiden jakautuminen toimialoittain

Valvontayksikössä on 13 terveystarkastajan virkaa, yksi hygieenikkoeläinlääkärin virka, kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa ja kuusi kunnaneläinlääkärin virkaa. Eläinlääkintähuollon toimintayksikköä johtaa seutueläinlääkäri ja koko ympäristöterveydenhuollon palveluyksikköä terveysvalvonnan johtaja. Koko ympäristötoimen vastuualueetta johtaa ympäristöjohtaja.

Voimavarojen laskennassa käytetään henkilötyövuosia ja henkilötyöpäiviä. Yksi henkilötyövuosi (htv) on 220 henkilötyöpäivää (htpv) ja yksi henkilötyöpäivä on laskennallisesti 7,35 tuntia.

Valvontahenkilöstö on jakautunut eri toimialoille seuraavasti:

Elintarvikevalvonta	5 terveystarkastajaa, tiiminvetäjänä hygieenikkoeläinlääkäri
Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	Elintarvikevalvonnan tarkastajat (5 kpl), parveketupakoinnin valvonta 3 terveystarkastajaa ja muiden alueiden tupakointikiellot 6 terveystarkastajaa
Terveysuojelulain mukainen huoneistovalvonta ja asumisterveyden valvonta	5,5 terveystarkastajaa
Terveysuojelulain mukainen talous- ja uimavesivalvonta	2,5 terveystarkastajaa
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta	2 valvontaeläinlääkäriä, lisäksi seutu- ja kunnaneläinlääkärit tarvittaessa

Seutu- ja kunnaneläinlääkärit tarjoavat eläinlääkäripalveluja neljällä vastaanotolla: Lappeenrannassa toimii yhteisvastaanotto ja lisäksi Joutsenossa, Luumäellä ja Lemillä on yhden eläinlääkärin vastaanotot.

Toimialakohtainen työajan jakautuminen henkilötyövuosissa (htv) on arvioitu seuraavasti:

	Suunnitelmallinen valvonta	Akuutti valvonta	Hallinnollinen ja muu valvontaa tukeva työ	Yhteensä
Elintarvikevalvonta	3,0	1,4	1,6	6,0
Terveysturvallisuuden valvonta	2,2	3,9	2,0	8,1
Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	0,4	0,3	0,1	0,8
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta	0,1	1,9	0,4	2,4
Eläinlääkäripalvelut	-	7,9	1,2	9,1
Yhteensä	5,7	15,4	5,3	26,4

Yllä olevassa taulukossa on otettu huomioon myös suunniteltujen sijaisten työpanos. Toimialakohtaisissa suunnitelmissa kuvataan tarkemmin resurssien jakautumista suunnitelmalliseen valvontaan ja muuhun työhön.

Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika sekä tarkastustiheydet

Ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanossa tarkastustoiminta on oleellinen osa selvittäessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimuksenmukaisuutta. Tarkastukset antavat myös toimijoille/toiminnanharjoittajille tilaisuuden saada viranomaisilta ohjausta ja neuvontaa. Tarkastuksia voidaan toteuttaa valvontakäyntien lisäksi myös etä- tai asiakirjatarkastuksina. Tarkastettavat asiakokonaisuudet valitaan riskiperusteisesti. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, olosuhteisiin, omavalvontaan, asiakirjoihin, tuotteisiin ja toimintatapoihin. Yksittäinen tarkastus voi käsittää koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen.

Tarkastuksen sisältö määräytyy sen mukaan, millaiseen kohteeseen ja minkä lain perusteella se tehdään. Tarkastuksen sisältöä on tarkemmin kuvattu toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

Tarkastukseen käytettävään aikaan sisältyy tarkastukseen valmistautuminen, tarkastuksen suorittaminen ja tarkastuskertomuksen sekä muiden tarvittavien asiakirjojen laatiminen.

Tähän valvontasuunnitelmaan kirjataan suunnitellut tarkastusmäärät valvontakohdetyypeittäin toimialakohtaisissa suunnitelmissa. Valvontayksiköllä on kohdekohtainen valvontasuunnitelma, josta saa tarvittaessa erikseen pyytämällä kohdekohtaisen tarkastusmäärän. Suunniteltujen tarkastusten lisäksi saatetaan joutua tekemään uusinta/seurantatarkastuksia, jotka lasketaan myös suunnitelmallisiksi tarkastuksiksi.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä käytettävät laboratoriot

Toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa kuvaillaan suunnitelmallista näytteenottoa. Näytteitä voidaan joutua ottamaan myös erilaisissa häiriötilanne- tai epidemiaepäilytilanteissa.

Valvonta tukeutuu pääosin Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n laboratorioon. Laboratorio tutkituttaa osan analyyseistä alihankintana. Alihankintalaboratorioita ovat KVVY Tutkimus Oy, Eurofins, ALS ja Metropolilab. Laboratoriot ovat akkreditoituja ja Ruokaviraston hyväksymiä ALS -laboratoriota lukuunottamatta. Yhteistyölaboratoriona toimii myös Työterveyslaitoksen laboratorio, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laboratorio, Ruokaviraston laboratorio ja tullilaboratorio sekä STUK:in laboratorio.

Suurin osa Lappeenrannan seudun ympäristötoimen alueen eläinlääkintähuollon eläinperäisistä näytteistä tutkitaan seudun ulkopuolisissa laboratorioissa. Eläinlääkärit viljelevät yksittäisiä bakteerinäytteitä vastaanoton varustetason mukaan (esim. Uricult-virtsanviljelyt) ja tekevät tarvittaessa raadonavauksia. Alueen lypsytilojen maitonäytteet menevät suoraan tiloilta tutkittavaksi Tuottajain Maidon laboratorioihin tai ne lähetetään postitse Finzymes- tai muuhun vastaavaan laboratorioon. Erite-, kudos-, raato- ja muut näytteet hoitava eläinlääkäri lähettää valintansa mukaan koti- tai ulkomaiseen laboratorioon tutkittavaksi.

Valvontayksiköllä ei ole sopimusta laboratorion kanssa virka-ajan ulkopuolisesta näytteiden tutkimisesta. Valvontaohjelmakauden aikana asian selvittämistä jatketaan. Tarvittavista tutkimuksista on toistaiseksi sovittu tapauskohtaisesti laboratorion kanssa.

Valvontakohderekisteri ja tietojärjestelmät

Valvontakohderekisterit ja potilastietojärjestelmät

Valvontayksikkö käyttää valtakunnallista valvontatietojärjestelmä VATIa, jolla hallitaan elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakka- sekä lääkelain mukaisten kohteiden rekisteriä. VATIin kirjataan tehdyt valvontatoimenpiteet ja linkitetään valvonta-asiakirjat, se toimii päivittäisen valvontatyön työkaluna. Järjestelmä hallinnoi kohdetietoja, kohteen suoritteita, todistuksia, hakemuksia, lupia, päätöksiä, työjonoa ja yhteydenottoja.

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat pitävät tupakkalaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tupakkatuotteiden vähittäismyyntin luparekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty vähittäismyyntilupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa. Lupa- ja valvontavirasto huolehtii luparekisterin ylläpidosta sekä toimii samalla lupajärjestelmän rekisteriviranomaisena.

Valvonnan viranomaisestrategia on Ruokavirastolla ja Valviralla. Nämä ovat vain viranomaisille suunnattuja, suljettuja verkkopalveluita, jotka tehostavat toimialan viranomaisten välistä viestintää.

Eläinlääkintähuollon potilas- ja asiakasrekisterinä toimii KliniQ – järjestelmä, johon kirjataan potilaskäynnit, annetut hoidot ja lääkitykset sekä luovutetut lääkkeet. Kaikilla kunnaneläinlääkäreillä on pääsy samaan järjestelmään. Naseva- ja sikava – terveydenhuollon seurantajärjestelmät ovat aktiivikäytössä. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnassa käytetään seuraavia rekistereitä:

- **Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriä**, josta saa selville onko henkilö rekisteröitynyt eläinten pitäjäksi ja mitä eläimiä/eläinlajeja on rekisteröinyt pitävänsä, lisäksi täältä löytyy eläinten pitopaikat sekä haaskanpitäjät.
- **Nautarekisteri**, josta näkyy tilalla olevat naudat, jotka rekisteröity yksilöllisesti
- **Eläinrekisteri**, josta näkyy lampaat ja vuohet, jotka rekisteröity yksilöllisesti sekä siat, joista näkyy lukumäärä.
- **Koirarekisteri** (koirat rekisteröity yksilöllisesti)
- **Eläintenpitokieltoarekisteri**, josta pystyy hakemaan omalla valvonta-alueella olevat henkilöt, joille on määrätty eläintenpitokielto.
- **Hippoksen Heppa-järjestelmä**, josta saa hevosten ja niiden omistajien tietoja
- **Väestötietojärjestelmä**
- **Traces**, jonka avulla seurataan elävien eläinten ja eläintuotteiden jäljitettävyyttä ja valvontaa EU:n jäsenvaltioiden välisessä sisämarkkinakaupassa sekä tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista
- Ruokaviraston Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden asiakirjojen toimitus, ns. Formula-järjestelmä

[Sisäiset tietojärjestelmät](#)

Lappeenrannan kaupungilla on käytössään sähköinen arkistointi. Sähköisen arkistoinnin järjestelmään MFilesiin tallennetaan ne viranomaisen asiakirjat, joita ei suoraan hallinnoida VATIn

kautta. MFiles on kattava asiakirjojen hallinta ja arkistointijärjestelmä, jonka kautta mm. tehdään viranomaispäätökset ja hoidetaan kokoushallinta.

Henkilöstön koulutustietoja hallinnoidaan Talentti – järjestelmällä. Lappeenrannan kaupungin palautejärjestelmä on tarkoitettu asiakkaille, jotka voivat antaa palautetta ja tehdä ehdotuksia kaupungille. Kaikissa palvelupisteissä olevat tietokoneet on liitetty Lappeenrannan kaupungin tietoverkkoon. Tietohallinnon palvelut kaupunki ostaa Meita Oy:ltä (Meidän It ja talous Oy). Tietohallinnon palveluihin sisältyvät myös varmuuskopiointi ja tietoturvajärjestelmät.

Valvonnan maksullisuus

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen valvonta on pääsääntöisesti maksullista. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi perii toimijalta ympäristölautakunnan hyväksymän ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukaisen maksun valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteiden tutkimuksista. Tupakkalain mukaisen myynnin valvonnan maksu on vuosittain ja perustuu myyntipisteiden lukumäärään. Uusintatarkastukset ovat elintarvikevalvonnan osalta maksullisia, samoin terveydensuojelun valvonnassa, mikäli uusintatarkastus tehdään hallinnollisen päätöksen noudattamisen valvomiseksi. Kohteen hyväksymisen, ilmoituksen käsittelyn ja niihin liittyvien tarkastuksien maksullisuudesta on säädetty kussakin ympäristöterveydenhuollon laissa erikseen.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ympäristöterveydenhuollon taksa on tuntiperusteinen. Maksullisuuden periaatteena on, että valvonnasta perittävät maksut eivät saa ylittää todellisia kustannuksia. Poikkeuksena tästä on tupakkalain mukainen valvontamaksu, joka on veroluonteinen ja voi näin ollen ylittää valvonnan todelliset kustannukset tupakkalaissa säädettyin edellytyksin. Viranomaistoiminnalle määritetään tuntihinta, joka on aina sama, riippumatta siitä, kuka viranhaltija toimenpiteen tekee. Tuntihinta tarkistetaan vuosittain ja tarvittaessa tehdään tarkistukset taksaan. Matkakustannukset sisällytetään jaettaviin yleiskustannuksiin, jolloin ne tulevat mukaan tuntihintaan, eikä matkalaskua kohdenneta suoraan toiminnanharjoittajalle. Valvontatunnin hinta määräytyy tällöin seuraavasti:

palkat sivukuluineen + vuokrat + hallinnon kustannukset+ puhelin+
matkakustannukset+ koulutuskustannukset

Valvontatunnin hinta = _____

tehollinen vuotuinen valvonta-aika tunteina (valvontahenkilöstön vuotuinen työtuntimäärä – loma-ajat – sairauspoissaolot - tarkastusmatkoihin käytetty aika)

Elintarvike- ja terveydensuojelulaissa on säädetty edellä mainittujen maksujen lisäksi valvontakohteilta perittäväksi vuosittainen perusmaksu, jonka suuruus on määritelty lainsäädännöllä. Osa valvonnan kohderyhmistä on vapautettu perusmaksusta.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu kuitenkin monia sellaisia viranomaistehtäviä, joista ei voida periä maksuja. Tällaisia ovat esimerkiksi yhteydenottojen perusteella tapahtuvat terveyshaittaepäilyjen selvittämiset sekä ruoka- tai vesivälitteisten epidemioiden selvittämiseksi tehtävät toimenpiteet. Myös viranomaisyhteistyö ja varautumiseen liittyvä yhteistyö eri tahojen kanssa on maksutonta.

Eläinlääkintähuollon järjestämisen kustannusten kattamiseksi ympäristötoimi perii eläimen omistajalta vastaanottokäynnistä ns. klinikkamaksua sekä maksua virka-ajan ulkopuolisen puhelinpalvelun järjestämisestä. Täydentävien palveluiden osalta peritään maksu asiakkaalta kaupungille täydentävään palveluun kuluvan ajan perusteella lautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti. Osa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta on eläimen omistajalle maksullista: aluehallintovirasto laskuttaa nämä eläimen omistajalta/haltijalta.

Kunnaneläinlääkärien maksut perustuvat kunnaneläinlääkäriin taksakorttiin. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi osallistuu eläinlääkärikäynnistä hyötyeläimen omistajille aiheutuviin kustannuksiin lautakunnan päätöksen mukaisesti, jolloin ympäristötoimi maksaa omavastuun ylittävät korvaukset.

Valvontaeläinlääkäriin kuluista laskutetaan aluehallintovirastoa MMM:n, Ruokaviraston ja AVIn antaman ohjeistuksen mukaisesti. Keskusvirastoja voidaan laskuttaa sellaisista tehtävistä, jotka eivät kuulu kunnan tehtäviin, mutta joita keskusvirastot pyytävät satunnaisesti tekemään. Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä arvioidaan myös valvonnasta saatujen tulojen määrä ja niiden kohdentuminen.

Laadun kehittäminen

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö edellyttää valvonnan olevan suunnitelmallista, laadukasta, tehokasta ja oikeudenmukaisesti kohdennettua. Valvonnan tulee myös olla hyvän hallinnon mukaista ja sille tulee varata riittävät voimavarat. Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa (EU) 2017/625 säädetään virallisen valvonnan periaatteista maatalous-elintarvikeketjussa. Asetus edellyttää, että toimivaltaisella viranomaisella on oltava käytössään menettelyt ja/tai järjestelyt virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien vaikuttavuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi ja on oltava käytössään menettelyt ja/tai järjestelyt virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien puolueettomuuden, laadun ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi kaikilla tasoilla.

Ympäristöterveydenhuollossa on käytössä laatujärjestelmä, joka pohjautuu Envirovetin LaatuNet-järjestelmään. LaatuNet on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon käyttöön suunniteltu laatujärjestelmä. Tämä laadunhallinnan toimintaohje on alkuperäisen, koko valvontasuunnitelmakautta koskevan valvontasuunnitelman liitteenä.

Yksikön toimintaa arvioidaan ulkopuolisissa ja sisäisissä auditoineissa. Ulkopuolisia auditointeja ovat aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauskäynnit sekä Ruokaviraston auditoinnit. Tarvittaessa ulkoisia auditointeja voidaan hankkia myös muualta. Sisäisiä auditointeja tehdään vuosittaisen auditointisuunnitelman mukaisesti. Vuosittainen auditointisuunnitelma hyväksytään johdon katselmuksessa. Auditointipalautteet, poikkeamahallinnan tulokset, LaatuNetin interkalibrointien tulokset ja asiakkailta tulevat palautteet käsitellään yksikössä ja huomioidaan toimintatapojen kehittämisessä.

Ohjaus, neuvonta ja kouluttaminen sekä viestintä

Ohjaus ja neuvonta on osa jokapäiväistä työtä: viranhaltijat antavat tarkastuskäynneillä ohjausta ja vastaavat sekä kuntalaisten että toimijoiden yhteydenottoihin. Toimijoille viestitään ajankohtaisista asioista suunnitelmallisesti: vuoden alussa sovitaan tiimikohtaisesti tiedotteiden aiheet ja sovitaan vastuuhenkilöt. Tiedotteiden jakelussa hyödynnetään VATIn tietoja.

Ympäristöterveydenhuollon viestinnän tarkoituksena on lisätä kuntalaisten ja toimijoiden tietoisuutta ympäristöterveydestä ja siihen vaikuttamisesta. Aktiivisella viestinnällä kerrotaan ajankohtaisista asioista. Aktiivisella tiedottamisella häiriötilanteissa varmistetaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tärkeän tiedon jakaminen. Ympäristötoimen tiedottaminen on avointa ja aktiivista ja osa kunkin virkamiehen tavanomaista työtä. Tiedottaminen perustuu täsmälliseen, virheettömään ja perusteltuun tietoon. Lappeenrannan kaupungilla on yhteinen viestintäsuunnitelma/tiedotusohje. Häiriöviestinnästä on valmistumassa Lappeenrannan kaupungin päivitetty ohje.

Päävastuu viestinnästä on siellä, missä on johtamisvastuu. Tiedotusvastuuta Lappeenrannan seudun ympäristötoimessa koordinoi ympäristöjohtaja. Hän vastaa myös erityisesti laajojen koko toimialaa koskevien asioiden tiedottamisesta. Palvelu- ja toimintayksiköiden esimiehet vastaavat oman alueensa viestinnästä ja jakavat tiedotustehtävät edelleen organisaatiossaan. Asiaa valmisteleva viranhaltija tiedottaa valmisteltavan asian tai valvontakohteensa asian sisällöstä, ellei esihenkilö muuta määrää.

Sisäisen viestinnän tavoitteena on, että tarvittava tieto tavoittaa asianmukaiset henkilöt viivytyksettä. Sisäisestä viestinnästä on jokainen yksikön jäsen osaltaan vastuussa. Sisäistä viestintää leimaa avoimuus, viestintä on suoraa, aitoa ja tapahtuu toista kunnioittaen. Sisäisen

viestinnän keinoina ovat palaverit (säännölliset ja tarpeen mukaan), sähköposti, teams, puhelimet ja henkilökohtainen kommunikointi sekä Lappeenrannan kaupungin sisäinen intranet, Wintra.

Valvontasuunnitelmakauden aikana pyritään aktiivisesti viestimään kuntalaisille toteutetuista valvontaprojekteista, vuosittaisista valvontatiedoista ja muista ajankohtaisista valvonnan asioista. Viestintäkanavia ovat Lappeenrannan kaupungin/Lappeenrannan seudun ympäristötoimen internet-sivut, sosiaalisen median välineet, tiedotusvälineet, joille laaditaan tiedotteita ja tarvittaessa julkaistaan ilmoituksia, kuntien asukaslehdet, ympäristölautakunnan esityslistat, jotka julkaistaan Lappeenrannan kaupungin internet-sivuilla ja Lappeenrannan seudun ympäristötoimen esitteet. Lisäksi ympäristötoimi osallistuu kaikkien kuntien alueella erilaisiin tapahtumiin.

Lähialueen muiden viranhaltijoiden kanssa pidetään säännöllisiä tapaamisia (mm. asumisterveyden tai elintarvikevalvonnan viranhaltijoiden tapaamiset) ja yhteistyötä tehdään jatkuvasti.

Ympäristöterveydenhuollolla on edustus Etelä-Karjalan alueella toimivassa viestinnän yhteistyöverkostossa EKTurva viestinnässä. EKTurva viestintä koostuu maakunnan keskeisten toimijoiden viestinnän edustajista, mukana on viestijöitä eri viranomaisista, alueen suurimmista toimijoista ja tiedotusvälineistä. Ryhmä kokoontuu muutaman kerran vuodessa ja viestittää toisille ajankohtaisista tapahtumista, järjestää viestinnän koulutusta sekä laatii ohjeistusta (mm. viestinnän toimenpidekortit).

Valvontasuunnitelman hyväksyminen ja toteutumisen arviointi

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman hyväksyy Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta. Valvontasuunnitelma pyritään päivittämään vuosittain, lautakunta hyväksyy nämä päivitykset.

Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta hyväksyy valvontasuunnitelman toteutuman aina seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Lisäksi lautakunnalle raportoidaan valvontasuunnitelman toteutuman tilanteesta vähintään kerran vuoden aikana. Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan sisäisesti tiimikehityskeskusteluilla 2-3 kertaa vuodessa. Keskusviranomaisille raportoidaan valvontasuunnitelman toteutumisesta keskusviranomaisen ohjeistuksen mukaan.

Kunnan valvontasuunnitelman ja toteutumisen arviointi:

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
----------------	------------------------

Suunnitellut toiminnan ja valvonnan tehokkuus ja kattavuus	Valtakunnallisten ja omien tavoitteiden toteutuminen Valvonnan tulokset ja seurattavien mittareiden tulokset Kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan ja valvontatarpeeseen)	Toteutuneiden tarkastusten lukumäärä Näytteenoton toteutuminen Valvontahankkeiden ja -projektien toteuttaminen ja niihin osallistuminen Trendiseuranta esim. viiden vuoden aikajänteellä
Toiminnan laadullinen arviointi ja valvonnan vaikuttavuus	Ympäristöterveydenhuollon valvonnan tavoitteiden saavuttaminen (ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet, toimialakohtaiset tavoitteet, valvontayksikön omat tavoitteet) Valvonnan vaikuttavuuden arviointi
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	Valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain Valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä, onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat	Voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan Selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty suunnitelmalliseen valvontaan ja kuinka paljon muihin tehtäviin Valvonnan tehokkuuden toteutuminen
Auditoinnit, AJO-käynnit ja muu saatu palaute	Eri palautteista saadut hyvät käytännöt sekä kehitettävät ja korjattavat asiat
Toiminnan kehittämistarpeet	Toiminnan kehittämistarpeiden analysointi Toiminnan kehittämisen toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella

Lappeenrannan kaupungin strategiassa valvontasuunnitelman ja toiminnan toteutumista arvioidaan valtuustoon nähden seuraavilla mittareilla vuodesta 2026 alkaen:

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite 2026	Keskeisin toimenpide 2026
Tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen yrityksille	Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen	85 % (2024)	87 %	Valvonnan suunnittelu riskiperusteisesti ja riskinarvioinnin hyödyntäminen suunnittelussa. Valvonnassa todettuihin epäkohtiin puututaan aktiivisesti ja ryhdytään tarvittaviin viranomais-toimenpiteisiin.

Toimivat eläinlääkäripalvelut	Hoitamattomia päivystyksiä	0 (2024)	0	Riittävät sijaisresurssit (virkavapaat, lomasijaiset, ulkopuoliset päivystäjät), eläinlääkintähuoltolain vaatimien muutosten täytäntöönpano
-------------------------------	----------------------------	----------	---	---

Seuraavilla, Lappeenrannan seudun ympäristölautakuntaan nähden sitovilla mittareilla seurataan toiminnan toteutumista vuoden 2025 aikana:

Tavoite	Mittari	Lähtöta so	Tavoite 2025	Keskeisin toimenpide
Hyötyeläinten hoidon riittävyys	Hyötyeläinkäyntien ja potilaiden määrä	1200 5500	1000 4800	Varmistetaan eläinlääkintähuollon resurssit, jatketaan toiminnan kehittämistä ja valmistaudutaan eläinlääkintähuoltolain muutoksiin
Toimiva eläinlääkäripäivystys	Hoitamattomien päivystysvuorojen lkm	0	0	Varmistetaan eläinlääkintähuollon resurssit ja huolehditaan tehtävien priorisoinnista
Toimiva eläinsuojeluvalvonta	Eläinsuojelutarkastusten lkm	140	170	Varmistetaan resurssit: täytetään valvontaeläinlääkäriin avoin virka, riittävä tuki valvontaeläinlääkäreille
Pääosa eläinsuojeluilmoituksista otetaan käsittelyyn kuukauden sisällä	Osuus kaikista ilmoituksista	90 %	92 %	Varmistetaan resurssit: täytetään valvontaeläinlääkäriin avoin virka, riittävä tuki valvontaeläinlääkäreille
Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisen valvonnan toteutuminen	Suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten toteutumaprosentti	79 %	85 %	Valvontakohdekohtainen riskinarviointi käyttöön kaikilla valvonnan toimialoilla ja valvonnan suunnittelu riskinarvioinnin mukaisesti, riittävien valvontaresurssien varmistaminen

Elintarvikevalvonnan vaikuttavuus	Toimipaikat, joiden OIVA-arviointi on noussut C/D (huono) arvosanasta A/B (hyvä) arvosanaan	90 %	93 %	Valvonnallisten keinojen käyttäminen puutteiden korjaamiseksi, osaamisen kehittäminen valvonnassa
Laadukas talousvesi	Talousveden laatu arvioitu arvosanalla A	76 %	80 %	Toimijoiden ohjaus ja valvonnallisten keinojen käyttäminen puutteiden korjaamiseksi, osaamisen lisääminen, kaivoveden valvontaprojekti 2025
Melutilanteeseen tyytyväiset asukkaat	Asukkaiden lukumäärä, jotka katsovat melutilanteen parantuneen	13 %	20 %	Toteutetaan melun kokemiseen liittyvä asukaskysely. Päivitetään meluntorjunnan edistämissuunnitelmaa vuosille 2026 – 2030
Laadukas ympäristöterveydenhuolto	Laadunhallintatoimenpiteiden loppuunsaattaminen (%)	89 %	95 %	Laatujärjestelmän suunnitelma llinen ja tehokas toteuttaminen, laatutiimin työskentelyn suunnitelmallisuus
Henkilöstön työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikysely (työyhteisön toimintatavat-osio)	3,66	3,8	Työyhteisön kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen
Tarjotaan joka vuosi vähintään 6 kk harjoittelupaikkaa	Harjoittelijakuukausien lukumäärä (koko ympäristötoimi)	10 kk	6 kk	Huolehditaan harjoittelijoiden rekrytoinnista
Viestintää, tiedotusta ja koulutusta asukkaille ja muille kohderyhmille	Toritapahtumien, koulutusten ja kampanjoiden järjestäminen (koko ympäristötoimi)	8	10	Valmistellaan tapahtumien osallistuminen riittävän aikaisin. Ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon järjestämien tapahtumien, koulutusten ja kampanjoiden lukumäärä yhteensä. Kohderyhmänä asukkaat, yritykset, yhdistykset ja kuntakonsernit.

Lautakuntaan nähden sitovista mittareista v. 2026 alkaen päättää Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta tammikuussa 2026.

Ympäristölautakunta määrittelee vuosittaiset tavoitteet käyttösunnitelmaa hyväksyessään tammikuussa.

Liitteet

Liite 1 Elintarvikevalvontasuunnitelma

Liite 2 Terveysturvituksen valvontasuunnitelma

Liite 3 Tupakkalain mukaisen valvonnan valvontasuunnitelma

Liite 4 Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinlääkäripalveluiden suunnitelma

~~Liite 5 Etelä-Karjalan ympäristöterveydenhuollon laadunseurannan toimintaohje (liitteenä alkuperäisessä valvontasuunnitelmassa)~~